

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer drs. P.E. Heerma
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 45

e-mail postbus@eerstekamer.nl

datum 29 september 2026

betreft Vragen over brief van de ministers van BZK en van Defensie ter aanbieding van (de beleidsreactie op) het CTIVD rapport nr. 84 over verwerking van bulkdatasets door de AIVD en MIVD

ons kenmerk 182471

Geachte heer Heerma,

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 1 juli 2026, die u mede namens de minister van Defensie stuurde, inzake de aanbieding van (de beleidsreactie op) het rapport nummer 84 van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (verder CTIVD) over verwerking van bulkdatasets door de AIVD en MIVD (verder CTIVD rapport nr. 84).¹

Naar aanleiding hiervan hebben de leden van de fractie van **PRO**, mede namens de leden van de fractie van de **PvdD**, een aantal nadere vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen door de fractieleden van PRO, mede namens de leden van de fractie van de PvdD.

Onrechtmatigheden

In rapport 84 concludeert de CTIVD dat een aantal belangrijke waarborgen voor het gebruik van bulkdatasets door de AIVD en de MIVD niet op orde is. Daardoor bestaan "verhoogde risico's op onrechtmatigheden, die zich in sommige gevallen hebben verwezenlijkt".²

Hieronder enkele bevinden uit het rapport:

- "De diensten gebruiken bulkdatasets ter ondersteuning van de taakuitvoering zonder dat daarbij de regels en waarborgen voor bulkdatasets worden nageleefd. Dit is onrechtmatig".³
- "Gedurende de onderzoeksperiode zijn er meerdere gevallen aan het licht gekomen waarbij dienstmedewerkers toegang hadden tot gegevens uit bulkdatasets met een (strikt) beperkt

¹ Kamerstukken I 2025/26, 36263, S.

² Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, 'Toezichtrapport over verwerking van bulkdatasets door de AIVD en MIVD', CTIVD nr. 84, 11 juni 2026, pagina 3 (verder CTIVD-rapport nr. 84).

³ CTIVD-rapport nr. 84, pagina 37.

datum 29 september 2026

ons kenmerk 182471

blad 2

toegangsregime, terwijl zij daartoe niet (langer) bevoegd waren. Deze voorvallen worden door de CTIVD als onrechtmatigheden beschouwd".⁴

- "De CTIVD heeft in het onderzoek een aantal A-bulkdatasets aangetroffen waarbij de periodieke beoordeling van de noodzaak tot verwijdering niet (op tijd) heeft plaats gevonden. Dit is onrechtmatig".⁵
- "Verscheidene bulkdatasets hadden geen geldige eindtermijn; dit is onrechtmatig".⁶

In de reactie van de regering lezen we dat er "winst te behalen is" en dat er sprake is van "compliance-incidenten".⁷ Het woord 'onrechtmatig(heden)' komt, zo lezen de leden van de fractie PRO, in de brief niet voor.

Vraag 1

Onderschrijft u de conclusies van de CTIVD over de geconstateerde onrechtmatigheden? Deze leden ontvangen graag een toelichting, per constatering, waarom wél of niet, en vragen u expliciet in te gaan op het oordeel onrechtmatig. Kunt u hierbij ook graag aangeven welke consequenties hieraan volgens u verbonden moeten worden?

U ziet oorzaken in "administratieve druk" en "menselijke fouten".⁸ De CTIVD wijst, niet voor het eerst, op structurele technische en procedurele tekortkomingen.

Vraag 2

Is er volgens u sprake van structurele technische en procedurele tekortkomingen? Zo ja, op welke onderdelen? Zo nee, waarom niet?

Patroon en doorschuiven

Deze leden constateren dat meerdere knelpunten eerder door de CTIVD gesignaleerd zijn: het niet als zodanig behandelen van bulkdata, het te lang bewaren en niet tijdig vernietigen, de versnipperde datahuishouding en de vertaling van beleid naar praktijk.

Vraag 3

Herkent u dit patroon van terugkerende knelpunten? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe beoordeelt u de herhaling gezien de eerdere toezeggingen om de knelpunten aan te pakken, en wat is volgens u de oorzaak?

Vraag 4

Kunt u een overzicht geven van alle toezeggingen sinds 2018 over bulkdata (naar aanleiding van onder meer de rapporten 55, 70, 71, 79 en 84 en de voortgangsrapportages), met per toezegging de status, de verantwoordelijke en de datum van uitvoering?

⁴ CTIVD-rapport nr. 84, pagina 53.

⁵ CTIVD-rapport nr. 84, pagina 55.

⁶ CTIVD-rapport nr. 84, pagina 48 en 49.

⁷ Kamerstukken I 2025/26, 36263, S, pagina 2.

⁸ Kamerstukken I 2025/26, 36263, S, pagina 2.

datum 29 september 2026

ons kenmerk 182471

blad 3

Ook ten aanzien van het 'doorschuiven' van oplossingen voor de onrechtmatigheden en onzorgvuldigheden naar de toekomst is volgens deze leden sprake van een patroon. Terugkerende knelpunten werden eerder doorgeschoven naar de komst van de resultaten van de evaluatiecommissie (2020), daarna naar de komst van de Tijdelijke Wet (2023) en nu (2026) naar de komst van de nieuwe wet.

Vraag 5

Herkent u dit patroon van doorschuiven? Zo nee, waarom niet. Zo ja, hoe gaat u voorkomen dat de knelpunten steeds doorgeschoven blijven worden?

Omvang van de bulkdata en het aandeel Nederlanders

Het CTIVD-rapport nr. 84 beschrijft bulkdatasets als omvangrijke verzamelingen persoonsgegevens met soms miljoenen regels en stelt dat verreweg de meeste betrokkenen niets met spionage of terrorisme te maken hebben. Het bezit van al die data brengt ook risico's met zich mee. Daarom hebben de aan het woord zijnde leden enkele vragen om zicht te krijgen op de omvang van deze data, het aandeel data over Nederlanders en de bijbehorende risico's.

Vraag 6

Kunt u aangeven wat de actuele omvang is van de bulkdatasets, uitgedrukt in (a) aantal sets, (b) aantal regels (rijen), (c) opslagvolume (bijvoorbeeld in terabytes) en (d) aantal unieke personen, zo nodig bij benadering/ in bandbreedtes (bijvoorbeeld minder dan een miljoen, een tot tien miljoen, meer dan honderd miljoen)?

Vraag 7

Kunt u een schatting geven van het aandeel Nederlanders, of van gegevens van Nederlanders? Dit bijvoorbeeld via een vertrouwelijke steekproef door de CTIVD? Kunt u dit toelichten?

Vraag 8

Kunt u aangeven hoeveel sets, regels of volume gebruikt worden 'ter ondersteuning van de taakuitvoering', en welk deel daarvan persoonsgegevens bevat? Indien u deze gegevens niet openbaar wil maken, ontvangen deze leden graag een inhoudelijke onderbouwing. Indien volgens u geheimhouding van toepassing is, kunt u dan motiveren welk specifiek geheimhoudingsbelang publicatie van geaggregeerde cijfers in de weg staat?

Risico's van de dataopslag

Het bezit van grote bulkdatasets kent risico's. Het CTIVD-rapport nr. 84 beschrijft volgens deze leden onder meer onbevoegde toegang van binnenuit, te lang bewaren en gebruik buiten de waarborgen van het bulkdatasetregime. Daarnaast zijn er andere risico's, zoals hacks en datalekken en misbruik door medewerkers.

Vraag 9

Welke risico's ziet u bij de opslag van grote bulkdatasets? Graag een volledige opsomming met toelichting per risico.

datum 29 september 2026

ons kenmerk 182471

blad 4

Vraag 10

Hoe groot of klein schat u deze risico's in? Bestaat er een formele risicoanalyse voor bulkdata? Zo ja, door wie is die opgesteld en door wie getoetst?

Vraag 11

Hoeveel beveiligingsincidenten, gevallen van onbevoegde toegang en vermoedens van misbruik zijn er volgens u de afgelopen vijf jaar geregistreerd bij bulkdatasets, en wat waren de gevolgen?

Bronnen van bulkdata en het criterium 'openbaar toegankelijk'

Het CTIVD-rapport nr. 84 noemt de invulling en weging van het criterium openbare toegankelijkheid "discutabel" en het is volgens de CTIVD daarbij niet onrechtmatig om zulke sets als openbaar aan te merken, maar die weging zegt weinig over de privacy inbreuk.⁹ Het gaat onder meer om sets van partnerdiensten, om kortstondig en tegen betaling op internet aangeboden sets (soms uit datalekken) en om commercieel aangeboden sets. In uw brief staat dat u het oordeel "discutabel" niet herkent waarbij u verwijst naar de toelichting bij het nieuwe Wetboek van Strafvordering.¹⁰ In het rapport nummer 74 van de CTIVD 'Automated OSINT: tools en bronnen voor openbronnenonderzoek' (verder CTIVD rapport nr. 74) stelde de CTIVD dat verwerking van gegevens uit gelekte datasets een grotere inbreuk op fundamentele rechten meebrengt.¹¹ De strafbaarstelling sinds 1 maart 2019 van het wederrechtelijk overnemen of doorgeven van niet-openbare gegevens uit een geautomatiseerd werk (art. 138c Sr) en van heling van niet-openbare gegevens (art. 139g Sr) noemde zij daarbij indicatief voor hoe naar het overnemen van gegevens uit gelekte datasets wordt gekeken.¹² Artikel 139g Sr stelt onder meer het verwerven of voorhanden hebben van niet-openbare gegevens strafbaar als men wist of redelijkerwijs moest vermoeden dat die door een misdrijf zijn verkregen, en kent een uitzondering voor het algemeen belang. Een lager toegangsregime betekent volgens de aan het woord zijde leden onder meer een ruimere kring van gebruikers en, bij A-sets, geen bindend toezicht van de CTIVD.

Vraag 12

Aangaande het overzicht van de bronnen, kunt u aangeven wat het aandeel per herkomst (overheid, informanten, buitenlandse diensten, commercieel, gelekt of openbaar aangeboden, hack, agent, interceptie) is, en welk aandeel als 'openbaar toegankelijk' aangemerkt is en daarom in een lager toegangsregime geplaatst?

Vraag 13

Aangaande het criterium 'openbaar toegankelijk', kunt u aangeven wat het aandeel per herkomst (overheid, informanten, buitenlandse diensten, commercieel, gelekt of openbaar aangeboden, hack, agent, interceptie) is? Hoeveel sets zijn als 'openbaar toegankelijk' aangemerkt, uitgesplitst naar

⁹ CTIVD-rapport nr. 84, pagina 53.

¹⁰ Kamerstukken I 2025/26, 36263, S, pagina 4.

¹¹ CTIVD, 'Toezichtrapport Automated OSINT: tools en bronnen voor openbronnenonderzoek', CTIVD nr. 74, 22 december 2021, pagina 5 (verder CTIVD-rapport nr. 74).

¹² CTIVD-rapport nr. 74, pagina 21.

datum 29 september 2026

ons kenmerk 182471

blad 5

partnerdienst, gelekt of gehackt en commercieel? Hoeveel daarvan staan in het standaardregime, en welke bewaar- en beoordelingstermijnen gelden daar?

Vraag 14

Erkent u dat een set die door de betrokkenen nooit zelf openbaar is gemaakt, niet minder ingrijpend wordt doordat deze (tijdelijk) openbaar was/is? Kunt u aangeven waarom "openbaar" dan een weegfactor is die tot een lager regime kan leiden?

Vraag 15

Bent u bereid het criterium te beperken tot gegevens die de betrokkene zelf openbaar maakte of redelijkerwijs openbaar mocht achten, en gelekte of illegaal verkregen gegevens daarvan uit te sluiten? Zo nee, waarom niet?

Vraag 16

Kunt u aangeven welke concrete criteria de diensten hanteren sinds de beleidsreactie om vast te stellen of een set openbaar is? Worden bestaande sets daarop herbeoordeeld en worden die herbeoordelingen aan de CTIVD gemeld?

Gelekte en gestolen data

Vraag 17

U verwijst naar de toelichting bij het nieuwe Wetboek van Strafvordering, waarin bronnen met een financiële drempel als publiek toegankelijk gelden. Kunt u aangeven waarom een strafforderlijke uitleg passend is voor inlichtingendiensten? Hanteert u voor 'openbaar toegankelijk' dezelfde betekenis als het strafrecht voor 'niet-openbare gegevens' in artikel 138c en 139g Sr? Zo ja, hoe kan een set die na een datalek breed circuleert dan als 'openbaar' gelden in de zin van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (verder Wiv)? Zo nee, waarom wordt een andere maatstaf gehanteerd?

Vraag 18

Kunt u aangeven op welke rechtsgrond de diensten niet-openbare gegevens kunnen verwerven of voorhanden hebben waarvan zij weten of redelijkerwijs moeten vermoeden dat deze door een misdrijf zijn verkregen? En geldt die rechtsgrond ook voor het kopen van zulke sets, voor sets van partnerdiensten en voor het gebruik ervan? Wordt daarbij per geval een afweging gemaakt en door wie?

Vraag 19

Kunt u toelichten welke toets voorafgaat aan het kopen van gestolen of gelekte datasets en wie beslist? Is er een ministeriële toestemming? Hoe wordt het risico op financiering van criminaliteit gewogen?

Vraag 20

Weet u hoeveel sets er de afgelopen vijf jaar verworven zijn uit datalekken of via criminele marktplaatsen en welk bedrag daarvoor betaald is, zo nodig als bandbreedte?

datum 29 september 2026

ons kenmerk 182471

blad 6

Vraag 21

Onderzoekt u of en wanneer betrokkenen van wie gegevens zijn verworven uit een datalek daarover geïnformeerd kunnen worden, bijvoorbeeld via bestaande meldkanalen?

Partnerdiensten

Vraag 22

Kunt u aangeven hoeveel bulkdatasets ontvangen zijn van buitenlandse diensten? Is bekend hoe die sets zijn verworven (hack, interceptie, koop) en vragen de diensten dat na?

Vraag 23

Als een partnerdienst een set met bijzondere bevoegdheden verwierf, borgt u dan dat in Nederland niet alsnog een lichter regime geldt dan bij eigen verwerving?

Commerciële data

Vraag 24

Kunt u toelichten welke commerciële data verwerkt worden en op welke wettelijke grondslag?

Vraag 25

De CTIVD noemt in rapport 74 de reikwijdte van art. 25 lid 1 onder b Wiv 2017 onduidelijk.¹³

Hanteert u een drempelbedrag of een andere norm om aan te nemen dat een betaalde set niet meer openbaar is?

Het schaduwarchief

Vraag 26

Acht u het mogelijk dat de diensten via gekochte, gelekte of ontvangen sets gegevens raadplegen die zij anders alleen na toestemming en toetsing per geval zouden mogen verwerven? Zo ja, hoe voorkomt u dat dit de bestaande toetsing en toezicht omzeilt? Hoeveel raadplegingen vinden per jaar plaats in sets in het standaardregime en kan de CTIVD dankzij de verbeterde logging achteraf controleren wie wat heeft geraadpleegd?

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

I.M. Lagas MDR

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken

¹³ CTIVD-rapport nr. 74, pagina 16.